

Základní škola Sezemice, okres Pardubice

Jiráskova 664, 533 04 Sezemice, příspěvková organizace

PREVENTIVNÍ PROGRAM pro školní rok 2025/2026

1. Základní údaje o škole

Název a adresa školy	Základní škola Sezemice, okres Pardubice Jiráskova 664 Sezemice 533 04
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Jiří Březina
Kontakty	tel.: 466 931 276 email: jiri.brezina@zssezemice.cz www.zssezemice.cz

Jméno školního metodika prevence	Mgr. Lucie Dlouhá
Telefon	466 931 068
E-mail	lucie.dlouha@zssezemice.cz
Specializační studium	Ano
Realizátor vzdělávání	Národní pedagogický institut České republiky

Jméno výchovného poradce	Mgr. Olga Doskočilová
Telefon	466 931 121
E-mail	olga.doskocilova@zssezemice.cz
Specializační studium	Ano
Realizátor vzdělávání	Centrum celoživotního vzdělávání – Univerzita Hradec Králové Národní institut pro další vzdělávání - Pardubice

Jméno školního psychologa	Mgr. Jitka Chludová
Telefon	466 260 584
E-mail	jitka.chludova@zssezemice.cz

Počet žáků:	503
Počet učitelů:	33
Počet vychovatelů ŠD:	6
Počet asistentů pedagoga	7
Počet školních asistentů	1

Materiálně-technické podmínky školy:	<i>Kmenové třídy, odborné učebny, školní knihovnička, 2 tělocvičny, školní hřiště, tenisový kurt, workoutová sestava, environmentální učebna, dílny, školní kuchyňka, oddělení školních družin ...</i>
Vybavení učebními pomůckami, sportovním náradím, hračkami apod.	<i>vybavení je vyhovující a je postupně obměňováno, ve škole proběhla rekonstrukce a přístavba</i>
Vybavení žáků učebnicemi a učebními texty	<i>vybavení je vyhovující a je postupně obměňováno</i>
Vybavení kabinetů, laboratoří a učeben pomůckami	<i>vybavení je vyhovující a je postupně obměňováno</i>
Vybavení školy audiovizuální a výpočetní technikou	<i>vybavení je vyhovující a je postupně obměňováno</i>

Informace o škole

Základní škola se nachází v menším městečku Sezemice, zhruba 7 km od Pardubic. Město investuje do rozvoje sportovišť a prostoru pro volný čas.

2. Analýza současného stavu školy

Základní škola Sezemice, okres Pardubice neleží v lokalitě charakteristické zvýšenou koncentrací sociálně a kulturně znevýhodněných rodin. Není zde ani výrazná skupina rodin s odlišným mateřským jazykem. Naše škola stojí na klidném místě mimo dopravní komunikace v okrajové části města Sezemice. Je rozdělena do tří částí. Pravé křídlo – 1. stupeň, levé křídlo - 2. stupeň, prostřední část odborné učebny. Jedná se o úplnou základní školu s 9 postupnými ročníky. Na prvním stupni (1. až 5. ročník) jsou 1., 3. a 5. ročníku tři paralelní třídy, 2. a 4. ročník má dvě paralelní třídy. Na 2. stupni jsou v letošním roce ve všech ročnících 2 paralelní třídy. Kapacita školy je 560 žáků. Součástí školy je školní jídelna a školní družina pro žáky 1. - 3. tříd. Budova i okolí naší školy je neustále vylepšováno. V blízkosti školy se nachází mateřská škola, dětské hřiště, skatepark, park Mlynářka, fotbalové hřiště i hřiště na plážový volejbal. Škola prochází rekonstrukcí a stavebními úpravami, snahou je zlepšovat celkové klima školy. V minulých letech byla dokončena renovace venkovních sportovišť. Za pěkného počasí mohou být některé hodiny realizovány ve venkovní učebně, atriu. S narůstající infrastrukturou se potýkáme s kapacitou školy, přibývá zaměstnanců z řad pedagogických pracovníků, asistentů pedagoga i školních asistentů.

Co se nám daří

- ✓ adaptační kurz - 6. ročník – zaměřený na komunikační a adaptační hry, upevnění vztahů v kolektivu
- ✓ individuální schůzky s rodiči a dětmi, které probíhaly v průběhu září / října a dále během roku dle potřeby
- ✓ spolupráce s DC Veská - realizace Nočního pohádkového pochodu
- ✓ spolupráce se zástupci Školního parlamentu Základní školy Sezemice s výchovnou poradkyní a vedením školy - 1 x měsíčně po celý rok
- ✓ spaní ve škole - některé třídy - stmelení kolektivu, posílení zdravého klimatu ve třídě
- ✓ školní psycholožka realizovala v rámci celé školy řadu programů, jejichž smyslem bylo stmelení kolektivu, prevence rizikových jevů a šikany. I nadále úzce spolupracujeme se zákonnými zástupci a PPP ÚO, SVP Rybitví, žáky a jejich zákonnými zástupci, dále také se společností ACET

- ✓ kurz EVVO - 4. ročník (zaměřený na upevnění vztahů mezi žáky)
- ✓ v 9. ročníku proběhla ve druhém pololetí beseda k tématu sexuálně přenosných chorob a jejich prevenci ve spolupráci s mezinárodní studentskou organizací IFMSA CZ, žákyně 4. tříd tato organizace proškolila v oblasti menstruace
- ✓ probíhala činnost školní družiny
- ✓ byly realizovány schůzky skupin pedagogické intervence
- ✓ sportovní a předmětové soutěže
- ✓ školní výlety – upevnění vztahů mezi vrstevníky
- ✓ poradenství k volbě povolání žákům 9. ročníků poskytovala výchovná poradkyně ve spolupráci se školní psycholožkou, Úřad práce Pardubice realizoval na naší škole pro žáky 9. roč. besedu k volbě povolání
- ✓ pořady zaměřené na prevenci – součást výuky VZ a VO
- ✓ v rámci vánočního bazárku, kterého se účastnili žáci všech tříd, se podařilo podpořit oblasti zasažené povodněmi v září 2024
- ✓ finanční gramotnost - 8. ročník - záměrem je uvědomit si a rozpoznat aspekty ovlivňující rozhodování v rámci rodinného rozpočtu, motivace žáků k diskuzím o etických stránkách rozhodování, vedení k logické argumentaci svých názorů a tvrzení. Proběhl projektový den v rozsahu 6 vyučovacích hodin
- ✓ preventivní programy
- ✓ celoškolní projekt metodika prevence na téma Den bez mobilu
- ✓ spolupráce s PPP ÚO - program „Společně na cestě“ a „Cesta životem“ realizovaného v 7.A, který byl realizován díky podpoře Pardubického kraje pro rodinu pro naše žáky a rodiče zdarma, tématem byla specifika výchovy dětí v pubertálním věku
- ✓ programy primární prevence společnosti ACET - všechny třídy
- ✓ sportovní den (celoškolní akce), den dětí (9. třídy připravují pro 1. stupeň)
- ✓ turnaj v minikopané McDonald's cup
- ✓ XXX. ročník Minitanečních ZŠ Sezemice
- ✓ slavnostní vyřazení žáků 9. ročníků

Co se nám nedaří

I v letošním roce jsme společně s žáky a jejich zákonnými zástupci řešili problémové situace a rizikové chování. Opakovaně jsme řešili vnášení a užívání elektronických cigaret v budově školy v době vyučování, dále se zvyšuje počet případů duševní nepohody, intenzivně jsme se zabývali vztahy mezi vrstevníky, ale také vandalismem a nevhodnými projevy chování žáků vůči učitelům. Kvůli posledně jmenovaným jsme pozvali do třídy 8. B pracovníky MP Sezemice, aby žáky seznámili s právními důsledky ničení veřejného majetku i požívání návykových látek. S třídními učiteli a pozvanými odporníky se v rámci Školního poradenského pracoviště snažíme vzniklé situace řešit pružně a včas, v dostatečné míře a dále situaci vždy monitorujeme. Snažíme se o respektující a citlivý postup nejen k žákům, ale i mezi učiteli (a všemi zaměstnanci školy) navzájem. Připomínáme si dodržování pravidel ve třídních kolektivech, dodržování doporučených postupů PPP. Pedagogičtí pracovníci školy jsou seznamováni s aktuálními metodickými doporučeními a postupy v oblasti primární prevence a rizikového chování

- při řešení svých problémů žáci využívali schránky důvěry a své připomínky a požadavky přednášeli panu řediteli školy a výchovnému poradci na schůzkách školního parlamentu (prostřednictvím svých třídních zástupců)
- dále mohli využívat konzultačních hodin školního metodika prevence, výchovné poradkyně a školní psycholožky
- nejčastěji řešili své problémy přímo se svými třídními učiteli

3. Stanovení cíle

Cílem primární prevence na naší škole je především zvýšení odolnosti žáků vůči rizikovému chování. Prvním krokem je informovanost žáků, tj. znalost teorie, a dále vytvoření praktických návyků a dovedností spolu s dlouhodobým a všestranným působením na osobnost a postoje žáků s přihlédnutím k jejich věku a osobním zvláštnostem.

Dlouhodobé cíle

- prohlubovat povědomí žáků o rizikovém chování a o následcích, které mohou nastat
- posilovat právní vědomí o kriminalitě, předpisech a zákonech
- posilovat zdravé sebevědomí, umět se přiměřeně prosadit v kolektivu
- vytvářet podmínky pro pocit bezpečí žáků a pedagogů, vytvářet příznivé klima pro práci ve škole
- podporovat zdravý životní styl
- zajistit volnočasové aktivity
- úzce spolupracovat se zákonnými zástupci žáků
- monitorovat projevy fyzického i psychického násilí mezi žáky
- zlepšovat vztahy mezi žáky a učiteli
- zajistit odborné vzdělávání pedagogů v rámci prevence

Prevence na naší škole zahrnuje aktivity v těchto oblastech rizikového chování

- násilné chování, šikanování, kyberšikana
- alkoholismus, kouření a návykové látky
- vandalismus
- záškoláctví
- poruchy příjmu potravy
- rizikové sexuální chování

- syndrom CAN
- domácí násilí
- závislost na automatech, hazardní hráčství, netolismus
- nelátkové závislosti
- sebepoškozování
- extremismus, rasismus a xenofobie, antisemitismus, homofobie
- nová náboženská hnutí, příslušnost k subkulturám
- kriminalita a delikvence, krádeže
- rizikové chování v dopravě
- krizové situace spojené s násilím
- soužití s žáky s postižením
- sebevražedné chování
- tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky
- další dle aktuální potřeby

Krátkodobé cíle

Na tento školní rok byly stanoveny tyto cíle jako prioritní.

Cíl číslo: 1

Cíl:	Odolnost žáků vůči rizikovému chování: užívání návykových látek, alkoholu, tabákových a nikotinových výrobků, anabolik, medikamentů a dalších látek.
Ukazatele dosažení cíle:	Informovanost ped. pracovníků v této problematice, zařazení problematiky do ŠVP, besedy na toto téma, spolupráce se zákonnými zástupci.
Zdůvodnění cíle:	Informovanost žáků v této problematice, orientace v tématu, budování povědomí o rizicích již od útlého věku, posilování zdravého životního stylu vede k připravenosti a schopnosti odmítnout nabízenou látku ve věku, kdy dítě či mládež ráda experimentuje. Schopnost odolat pramení ze znalosti problematiky, rizik a zdravého sebevědomí. Téma též souvisí se vztahy mezi vrstevníky.
Návaznost na	Problematika přímo souvisí s výchovou ke zdravému životnímu stylu, rozvojem a podporou sociálních kompetencí, dovedností pro život (life-skills).

dlouhodobé
cíle:

Cíl číslo: 2

Cíl: Bezpečné chování v dopravě.

Ukazatele
dosažení
cíle: Absolvované besedy a programy na toto téma v rámci dopravní výchovy.

Zdůvodnění
cíle: Dostatečné vzdělání a osvojení znalostí a dovedností v oblasti dopravní výchovy a dopravních předpisů a snaha o předcházení rizikového chování v dopravě, konkrétně: • chování v rozporu s oficiálními a neoficiálními pravidly, • agresivní chování, • neočekávané (nebo nezvyklé) chování V rámci preventivních aktivit v dopravě předcházíme: • nehodám (selhání dopravního systému), • úrazům, • ztrátám na životech, • psychickým traumatům, • materiálními škodám, • negativním ekonomickým dopadům (např. jako důsledku dopravního kolapsu), • ničení životního prostředí

Návaznost
na
dlouhodobé
cíle: Cílem působení v oblasti prevence rizikového chování je dítě zodpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku schopné samostatných (a pokud možno) správných rozhodnutí, schopné nalézt řešení problémů, dovednosti pro život (life-skills).

Cíl číslo: 3

Cíl: Prevence v oblasti poruch příjmu potravy.

Ukazatele
dosažení
cíle: Spolupráce rodiny, školy, komunity v oblasti rozvoje individuálních schopností, zdravého sebehodnocení, podpory zdravého životního stylu a stravovacích návyků. Spektrum aktivit v rámci výchovy a vzdělávání a zachycení případných varovných signálů, kterých může být celá řada, zejména tedy prezentování nevhodných módních vzorů, diet, jednostranných řešení, nevhodných stravovacích a pohybových zvyklostí, skandalizace nadváhy, šikana kvůli nadváze a vzhledu, úzkostnost, pedanterie (u anorexie), impulzivita a nezdrženlivost (u bulimie). Dále nízké sebevědomí, důraz na vnějškové hodnoty, nespokojenost s vlastním tělem apod. Více viz příloha č. 3 k Metodickému doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28).

Zdůvodnění cíle: Mentální anorexie, bulimie a psychogenní přejídání představují nejčastější diagnózy patologického jídelního chování, tvořící spektrum od život ohrožujícího omezování příjmu potravy až po přejídání spojené nebo bez kompenzačních mechanismů, jako je zvracení a další nevhodné metody k regulaci energetického příjmu a výdeje.

Návaznost na dlouhodobé cíle: Výchova ke zdravému životnímu stylu, dovednosti pro život (life-skills).

Cíl číslo: 4

Cíl: Prevence násilí, šikanování, kyberšikany, týrání a zneužívání dětí v rodině, domácího násilí. V rámci pedagogického sboru porozumění fenoménu šikany, možnostem, jak mu předcházet a jak na něj efektivně reagovat, pokud k jeho výskytu dojde, spolupráce s OSPOD u případů dětí ohrožených v rodině.

Ukazatele dosažení cíle: Preventivní aktivity ŠPP a třetích stran specializovaných v této oblasti, informovanost pedagogických pracovníků v této oblasti, aktualizace relevantní dokumentace, zejména školní strategie prevence a řešení šikany v souladu s platnými metodickými doporučeními k primární prevenci (č.j. MŠMT 21291/1010-28)

Zdůvodnění cíle: Při šikaně a dalších forem násilí a agrese dochází k ohrožení naplňování zásad a cílů vzdělávání. Při jejich výskytu dochází k narušení pocitu bezpečí žáků a/nebo pedagogů. I při relativně malé intenzitě šikany může u žáků i pedagogů, kteří šikanou prošli, docházet k závažným psychickým traumatům. Výzkumy prokázaly negativní vliv šikany nejen na psychický stav všech zúčastněných, na vztahy ve škole, ale také na výsledky žáků v učení. Zároveň poznatky jasně ukazují, že tam, kde se věnuje náležitá pozornost kvalitní prevenci šikanování, její výskyt významně klesá. Školy mají být připraveny šikaně předcházet, rozpoznávat ji a efektivně na ni reagovat (MŠMT, 2016).

Návaznost na dlouhodobé cíle: Rozvoj a podpora sociálních kompetencí, funkční informační systém, vytváření a distribuce metodických materiálů, dovednosti pro život (life-skills).

Cíl číslo: 5

Cíl: Prevence homofobie (nepřátelství vůči lidem s menšinovou sexuální orientací či pohlavní identitou) a souvisejících oblastí, kterými jsou šikana a expremismus.

Ukazatele dosažení cíle: U mladých lidí ohrožených homofobní šikanou či obtěžováním je významným protektivním faktorem jistota o vlastní identitě a dostatečné sebevědomí, dále postoj primární rodiny. Pokud rodiče a příbuzní zastávají tolerantní či neutrální postoje k sexuálním menšinám, tak to vede k menším vnitřním konfliktům a větší sebejistotě. Rovněž sociální opora v rámci vlastní komunity má pro mladé gaye, lesbické ženy a transsexuální lidi velmi značný pozitivní význam. Jasným ukazatelem dosažení cíle je tedy fungování těchto osob ve kolektivu vrstevníků, jejich respektování a přijetí.

Zdůvodnění cíle: Oběti obtěžování a zejména šikany mají podle zahraničních studií zvýšenou tendenci k výskytu studijních problémů, obtíží se sociální adaptací a psychickým problémům, přičemž tyto dopady mohou mít velmi zásadní a dlouhodobý vliv na život takto postižených osob.

Návaznost na dlouhodobé cíle: Rozvoj a podpora sociálních kompetencí (posílení zdravého sebevědomí a umění zdravého sebeprosazení v kolektivu).

Cíl číslo: 6

Cíl: Prevence v oblasti extremismu - xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu.

Ukazatele dosažení cíle: Seznámení pedagogických pracovníků s manuálem Co dělat - intervence pedagoga, příloha č. 9. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus.

Zdůvodnění cíle: Extremistické chování je vědomé konání ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií, která směřují proti základům demokratického ústavního státu. Rasistické chování hodnotí a poškozují příslušníky skupin definovaných podle biologického, rasového či národnostního původu. Xenofobní chování vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojmány a může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci. Antisemitské jednání poškozují objekt židovského charakteru kvůli tomu, že tomuto objektu přisuzuje určité negativní vlastnosti či symbolický význam na základě subjektivní percepce židovství. Pokud se žák takto rizikově chová, verbálně a fyzicky napadá spolužáky, zaměstnance či návštěvníky školy, výskyt politického extremismu a antisemitismu je pravděpodobný v rámci naší školy především u starších žáků školního věku (cca 12-13 let).

Návaznost na dlouhodobé cíle: Rozvoj a podpora sociálních kompetencí, dovednosti pro život (life-skills).

Cíl číslo: 7

Cíl: Prevence vandalismu, čímž rozumíme svévolné poškozování a ničení veřejného i soukromého majetku či podobných statků, které nepřinášejí pachateli žádné materiální obohacení a pro které pachatel zpravidla nemá žádný motiv - většinou tak koná jen pro vlastní potěšení či pro potřebu odreagovat se. Vandalismus bývá páchan často ve skupinách, např. vrstevnických partách, lze ho vnímat jako projev skupinového protestu, provokace, upozornění na sebe.

Ukazatele dosažení cíle: Podchycení případů vandalismu v budově školy a jejím okolí, spolupráce s policií.

Zdůvodnění cíle: Snaha o správné vnímání společenských hodnot, začlenění do života v komunitě, zlepšování a budování prostředí, ve kterém žijeme.

Návaznost na dlouhodobé cíle: Rozvoj a podpora sociálních kompetencí, dovednosti pro život (life-skills).

Cíl číslo: 8

Cíl: Prevence záškoláctví, čímž rozumíme neomluvenou absenci žáka při vyučování (absenci žáka omlouvá pedagogický pracovník, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce, vždy v souladu s pravidly školy, která jsou stanovena Školním řádem). Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku a je chápáno jako porušení školního řádu, současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku a povinnost žáků chodit do školy řádně a včas.

Ukazatele dosažení cíle: Důsledná evidence docházky ze strany třídních učitelů a spolupráce s ŠPP v případě podezření na záškoláctví. Dodržujeme „Metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování“, (č. j. MSMT-780/2024-1) Praha, 5. 2. 2024.

Zdůvodnění cíle: Záškoláctví bývá často nepřiměřenou formou řešení konfliktních situací v rodině, ve škole či ve výchovných institucích, přičemž k němu mají sklon zejména děti, které se subjektivně cítí neúspěšné, nezařazené ve skupině nebo prožívají úzkost a strach v prostředí, ve kterém se pohybují. Toto rizikové chování je většinou spojeno s dalšími rizikovými projevy chování jako je zneužívání návykových látek, netolismus, gambling, dětská kriminalita aj. Podle věkové kategorie dětí se vyskytuje ve zvýšené míře na druhém stupni základní škol a graduje ve věku středoškolského studia (15-18 let).
Zdroj: MŠMT - 32548/2017-1

Návaznost na dlouhodobé cíle: Rozvoj a podpora sociálních kompetencí, spolupráce rodiny a školy, dovednosti pro život (life-skills).

Cíl číslo: 9

Cíl: Prevence netolismu a patologického hráčství a dalších rizik s ním spojených v oblasti pohybového aparátu a vizuálního systému, RSI, sedavého způsobu života, se kterým souvisí další problémy, např. obezita, cukrovka, srdeční onemocnění. Podrobnosti viz metodické doporučení MŠMT-1999/2015.

Ukazatele dosažení cíle: Vzhledem k faktu, že tato oblast spadá zejména do volného času našich žáků, je klíčové, aby zákonní zástupci byli informováni o rizicích a mechanismech vzniku nelátkových závislostí, které souvisí s naplněním základních potřeb a bdělostí zákonných zástupců a včasné detekování potenciálního rizika. Ukazatelem je tedy informovanost rodičů o této problematice prostřednictvím třídních učitelů, besed, webových stránek školy a letáků.

Zdůvodnění cíle: Uspokojení potřeb dle Maslowovy pyramidy (základních tělesných, fyziologických, potřeby bezpečí a jistoty, lásky, přijetí a spolupatříčnosti, uznání a úcty, potřeba seberealizace) prostřednictvím informačních a komunikačních technologií, internetových služeb a online her, namísto zajištění těchto potřeb v reálném světě a s tím související zdravotní neduhy a sociální izolace.

Návaznost na dlouhodobé cíle: Výchova ke zdravému životnímu stylu a rozvoj a podpora sociálních kompetencí, dovednosti pro život (life-skills).

Cíl číslo: 10

Cíl: Prevence sebepoškozování, které lze chápat jako nezralou, maladaptivní odpověď na akutní nebo chronický stres, nezvladatelné emoce či myšlenkové pochody, které nemá fatální následky (narozdíl od sebevraždy).

Ukazatele dosažení cíle: Informovanost pedagogů o této problematice, v případě podezření konzultace s ŠPP, dále postup dle Krizového plánu.

Zdůvodnění cíle: Sebepoškozování se může týkat kterékoliv části těla, nejčastějším místem poškození však bývají ruce, zápěstí a stehna. Závažnost poškození může sahát od povrchových ran až po poranění vedoucí k trvalému znetvoření. Bdělost při podezření na: • řezání (žiletkou, střepem atd.) • pálení kůže. Jinými formami jsou • škrábání, • píchání jehlou, • rozrušování hojících se ran, • značkování rozpáleným kovem nebo například značkovací pistolí, • obrušování popálené kůže, • kousání, údery, nárazy, • dloubání, tahání kůže a vlasů/ochlupení a další.

Návaznost na dlouhodobé cíle: Výchova ke zdravému životnímu stylu, rozvoj a podpora sociálních kompetencí, dovednosti pro život (life-skills).

Cíl číslo: 11

Cíl: Prevence rizikového sexuálního chování, které může zejména při použití moderních technologií negativně ovlivňovat jedince, který se ho dopouští, a to jak v čase, kdy se odehrává, tak i v budoucnosti. Další podrobnosti viz MŠMT-1999/2015 Primární prevencí v této oblasti se rozumí hlavně vytváření zdravých postojů, které následně ovlivňují chování jedinců ještě dříve, než k sexuálnímu rizikovému chování skutečně dojde.

Ukazatele dosažení cíle: Výchova k navazování adekvátních sociálních vztahů, propagace dlouhodobého partnerství, kde se předpokládá věrnost partnerů.

Zdůvodnění cíle: V širším slova smyslu se k rizikovému sexuálnímu chování pojí i další faktory, například asociální chování, agresivita, nadužívání alkoholu a drog. Výskyt pohlavních chorob je do značné míry indikátorem společenských a výchovných jevů. V prevenci je nutné vycházet z epidemiologie STD (Sexually Transmitted Disease = Sexuálně přenosné choroby) a HIV v dané geografické oblasti a kulturního a sociálního prostředí cílové skupiny. (Výskyt nově infikovaných virem HIV, způsobujícím dosud nevyléčitelné a smrtelné onemocnění AIDS, v ČR bohužel v posledních letech stoupá. V ČR evidujeme

nejvyšší procento nově nakažených mužů praktikujících sex s muži v přepočtu na obyvatele v rámci celé EU.)

Návaznost na dlouhodobé cíle: Výchova ke zdravému životnímu stylu, podpora a rozvoj sociálních kompetencí, dovednosti pro život (life-skills).

Cíl číslo: 12

Cíl: Prevence psychické krize dle přílohy k Metodickému doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (č.j.: 21291/2010-28) a dále dle metodického ČŠI, která klade důraz na preventivní působení, jehož cílem je vytvořit ve škole prostředí, které naplňuje základní potřeby dětí a žáků a systematicky rozvíjí sociální a emoční kompetence, jejichž osvojení je nezbytné pro vytváření zdravých mezilidských vztahů.

Ukazatele dosažení cíle: Pedagogičtí pracovníci jsou seznámeni a mají k dispozici ve složce Společné/Prevence rizikového chování 2024/2025 projevy poruch chování a emocí se začátkem v dětství a adolescenci, jsou všímaví k projevům tohoto chování u svých žáků a konzultují je se členy ŠPP. Důvěrný vztah pedagoga s žákem může hrát klíčovou roli při vedení podpůrného rozhovoru, jehož cílem má být, vedle poskytnuté podpory ("nejsi na to sám/sama", "lze s tím něco dělat") domluva s žákem na dalším postupu, kontaktování zákonných zástupců.

Zdůvodnění cíle: Poruchy chování postihují 2,1 % dětí.¹¹ Jsou způsobeny disharmonickým vývojem osobnosti, deprivací emocionální či sociální, nevhodným modelem rodičů či jiných vzorů (např. v partě vrstevníků, v zájmovém kroužku) s nepřijatelným chováním, projevem jiné psychické nemoci či mohou být projevem volání o pomoc. Poruchy chování jsou podle MKN 10 charakterizovány opakovaným a přetrvávajícím agresivním, asociálním nebo vzdorovitým chováním. Takové chování by mělo výrazně překročit sociální chování odpovídající danému věku, mělo by být proto mnohem závažnější než běžné dětské zlobení nebo rebelantství dospívajících a mělo by mít trvalejší ráz (šest měsíců nebo déle). Tento druh poruch chování však může být projevem i jiné psychiatrické poruchy a v takovém případě má být preferována příslušná diagnóza.

Návaznost na dlouhodobé cíle: Výchova ke zdravému životnímu stylu, rozvoj a podpora sociálních kompetencí, dovednosti pro život (life-skills).

Cíl číslo: 13

Cíl: Prevence sebevraždy dle MD Sebevražedné chování, který byl publikován dne 13. 10. 2023 na stránkách MŠMT.

Ukazatele dosažení cíle: Ve škole se otevřeně mluví o duševním zdraví, techniky na zklidnění se aplikují napříč předměty. Ve škole panuje vstřícná a pozitivní atmosféra, klima, škola je bezpečným místem a žáci se nebojí svěřit, hovořit s dospělými, ve škole, na nástěnkách jsou dostupné informace a letáky o možné pomoci, škola disponuje kontakty na odborníky na duševní zdraví. Ve škole funguje ŠPP, které pořádá programy a besedy zaměřené na duševní zdraví. Vedení školy podporuje učitele, laskavým přístupem podporuje zdravé vztahy na pracovišti a podporuje individuální vzdělávání pedagogů jako prevenci vyhoření, psychohygienou. Učitelé jsou všímaví ke svým žákům, zavádějí téma duševního zdraví do své výuky a znají varovné signály sebevražedného chování a vědí, jaké jsou případné další kroky. Pedagogové vědí, že jejich role není diagnostikovat žáka, poskytovat či nahrazovat odbornou péči.

Zdůvodnění cíle: Každá sebevražda je nešťastnou událostí a sebevražedné chování se nevyhýbá ani dětem a dospívajícím. Pro pedagogy je zásadní vědět, jak s tématem ve školním prostředí zacházet a co sám pedagog může udělat. Sebevražda je obvykle dlouhodobý proces s určitým vývojem (od sebevražedných myšlenek, tendencí, plánů až k rozhodnutí vzít si život). Ukazuje se, že mnoho lidí, kteří o sebevraždě přemýšlí nebo se o ni pokusí, ve skutečnosti zažívají silnou psychickou bolest a hledají řešení, jak se jí zbavit. Sebevražda tak může být nešťastným vyústěním vnitřního utrpení. Sebevraždě se dá předejít. (zdroj: příloha č. 24 MD k promátní prevenci rizikového chování u dětí a mládeže)

Návaznost na dlouhodobé cíle: Výchova ke zdravému životnímu stylu, rozvoj a podpora sociálních kompetencí, dovednosti pro život (life-skills).

4. Skladba aktivit PP pro jednotlivé cílové skupiny

A) Pedagogové

Na realizaci PP se podílejí všichni pedagogové školy.

Ředitel školy

- odpovídá za tvorbu a realizaci PP
- je součástí školního poradenského týmu
- jedná s rodiči

Školní metodik prevence

- koordinuje vytvoření Preventivního programu, podílí se na jeho realizaci
- komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence
- spolupracuje s vedením školy, výchovnou poradkyní, školní psycholožkou, třídními učiteli, ostatními pracovníky školy, PPP, krajským školským koordinátorem prevence rizikového chování, policií, psychology a dalšími organizacemi, institucemi a odborníky
- koordinuje předávání informací o problematice rizikového chování ve škole
- dokumentuje průběh preventivních aktivit školy
- mapuje výskyt a řešení rizikového chování ve škole
- zajišťuje a koordinuje preventivní aktivity a programy prevence pro žáky
- poskytuje materiály a informace všem učitelům a rodičům k dané problematice
- ve spolupráci s ostatními pedagogy provádí hodnocení PP

Výchovná poradkyně

- eviduje děti se zdravotním postižením
- spolupracuje s učiteli při vytváření plánu pedagogické podpory
- zajišťuje komunikaci s OSPOD
- řeší profesní orientaci žáků
- spolupracuje s PPP a speciálním pedagogem
- svolává výchovné komise
- evidence dokumentace posudků na žáky pro OSPOD, soudy, SVP
- spolupracuje s vedením školy, školní metodičkou prevence, třídními učiteli, ostatními pracovníky školy, PPP, okresní metodičkou, psychology a dalšími organizacemi, institucemi a odborníky

Školní psycholog

- poskytuje odborné psychologické poradenství v oblasti výchovy, vzdělávání a osobnostního rozvoje
- organizuje skupinová sezení pro problémové žáky
- navštěvuje třídy při výuce
- realizuje programy v třídních kolektivech

Učitelé

- v rámci výuky svého předmětu rozvíjí kompetence žáků v oblasti prevence
- provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy
- konzultují případné problémy, navrhuji opatření
- učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace

B) Rodiče

Pro školu je velice důležité navazovat a udržovat s rodiči co nejlepší vztahy. Společně se daří mnohem lépe působit na žáky a vychovávat je. Proto je potřeba nacházet co nejvíce příležitostí se společně setkat.

Aktivita pro rodiče

- třídní schůzky - září
- informační odpoledne – prosinec, květen
- pohovory s rodiči problémových žáků – dle potřeby po celý rok
- Den otevřených dveří – březen
- individuální schůzky s rodiči – říjen, listopad
- konzultační hodiny učitelů – po celý rok
- akce školy

C) Žáci

Tato cílová skupina je nejdůležitějším a klíčovým subjektem v rámci prevence rizikového chování. Většina aktivit je směřována právě jim. Cílem Preventivního programu je zvýšení odolnosti dětí vůči rizikovým vlivům společnosti.

Je nutné zvyšovat odolnost dětí a mladistvých proti stresům a naučit je zvládat různé životní problémy a konflikty v klidu, bez agresivního jednání.

Zaměřit se na spolupráci školy s rodinami v oblasti výchovy ke zdravému životnímu stylu.

Aktivity pro žáky

- turisticko adaptační kurz pro žáky 6. ročníku (vytváření a upevnění nového kolektivu) – komunikační a adaptační hry, turistika

- Pohádkový pochod ve spolupráci s DC Veská

- LVK pro 7. a 8. ročník – (upevnění kolektivu) – leden - březen

- kurz EVVO pro 4. ročník (upevnění kolektivu) - červen

- školní výjezdy a exkurze (upevnění kolektivu) - v průběhu roku

- spolupráce se zástupci Školního parlamentu Základní školy Sezemice – 1 x měsíčně

- Program všeobecné dlouhodobé primární prevence zaměřený na rizikové chování a zdravý životní styl organizovaný školní psycholožkou

- besedy o návykových látkách – doplněny filmy a dalšími vhodnými materiály – dle nabídky

- účast žáků 9. tříd na soudním přelíčení Okresního soudu v Pardubicích, následná beseda s panem soudcem – v průběhu školního roku

- spolupráce s policií

- součást výuky prvouky, přírodovědy, výchovy ke zdraví, výchovy k občanství, přírodopisu = zdravý život – informace, besedy

- výchovné programy k prevenci (podle aktuální nabídky)

- filmy zaměřené na prevenci – součást výuky VZ, VO

- Úřad práce Pardubice – dle nabídky

- minitaneční pro žáky 8. tříd – duben až květen

- program zaměřený na prevenci sexuálně přenosných chorob pro 9. ročník – dle nabídky

- Den dětí, který pořádají žáci 9. ročníku pro žáky prvního stupně – červen

- slavnostní rozloučení s 9. ročníkem – červen

▪ a další

Témata prevence rizikového chování jsou probírána v rámci vyučovacích předmětů jednotlivými vyučujícími.

Na I. stupni jsou informace o škodlivosti drog, alkoholu, kouření, klima třídy ...
v předmětu prvouka a přírodověda.

Na II. stupni je primární prevence zařazena do osnov jednotlivých předmětů podle ročníků:

v 6. ročníku – do výchovy ke zdraví

do výchovy k občanství

v 7. ročníku – do výchovy ke zdraví

do výchovy k občanství

v 8. ročníku – do výchovy k občanství

do přírodopisu

v 9. ročníku – do výchovy k občanství

5. Hodnocení

Na konci školního roku proběhne hodnocení PP. Osvědčené programy budou využity pro tvorbu PP na příští školní rok.

Dne 16. 9. 2025

Zpracovala: Mgr. Lucie Dlouhá – školní metodička prevence

Schválil: Mgr. Jiří Březina – ředitel školy